

List do Sejmu - podsumowanie akcji

Autor: Administrator
28.06.2012.

10 kwietnia bieżącego roku została ustalona ostateczna forma listu, który został złożony w Kancelarii Sejmu, Polskiej Izbie Inżynierów Budownictwa, Polskiej Izbie Inżynierów i Techników Budownictwa, u Ministra Infrastruktury oraz w Kancelarii Premiera Rady Ministrów. Po zweryfikowaniu liczby poprawnie wypełnionych tabel - naliczyliśmy ich aż 1500! Dziękujemy wszystkim, którzy zaangażowali się w akcję. Mamy nadzieję, że Wasze i nasze postulaty zostaną wzięte pod uwagę w nadchodzących zmianach przepisów. Cała treść listu w 'więcej'. Tytuły podziałów nadała redakcja Builder'a.

Zwracamy się z prośbą o podjęcie działań mających na celu zmianę treści i zakresu przyznawanych obecnie uprawnień budowlanych do projektowania w nieograniczonym zakresie w specjalności konstrukcyjno-budowlanej oraz ograniczonych uprawnień w specjalności architektonicznej poprzez rozszerzenie tychże uprawnień do poziomu odzwierciedlającego właściwy poziom wykształcenia, wiedzy, doświadczenia oraz praktyki zawodowej polskich inżynierów i techników budownictwa.

Stan obecny - brak precyzji, trudna interpretacja

Zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 kwietnia 2006 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie inżynier budownictwa (posługując się określeniem "inżynier budownictwa" mamy na myśli osoby, które uzyskały tytuł magistra inżyniera budownictwa lub inżyniera budownictwa) ma prawo uzyskać ograniczone uprawnienia w specjalności architektonicznej upoważniające do sporządzania projektów w specjalności architektonicznej do 1000m³ na terenie zabudowy zagrodowej (§ 16.2.). Jest to zbyt duże i niesłuszne ograniczenie, ponieważ po uzyskaniu odpowiedniej praktyki pod kierunkiem projektanta z doświadczeniem inżynier budownictwa jest w stanie posiadać wiedzę i umiejętności wystarczające do projektowania obiektów budowlanych, które są ponadto szczegółowo weryfikowane podczas egzaminu. W § 17. 1. wymienionego rozporządzenia zapisano: Uprawnienia budowlane w specjalności konstrukcyjno-budowlanej bez ograniczeń uprawniają do projektowania (...) w zakresie: 1) sporządzania projektu architektoniczno-budowlanego w odniesieniu do konstrukcji obiektu (...).

Jest to bardzo nieprecyzyjne stwierdzenie, które prowadzi do błędnych interpretacji i z tego powodu, inżynierowie budownictwa mogą działać na rynku projektowym jedynie jako konstruktorzy (de facto branżyści), a więc ich rola sprowadza się do obliczenia konstrukcji nośnej budynku. Pozostałe składowe opracowania takie jak np.: zaprojektowanie przegród budowlanych, zaprojektowanie izolacji akustycznych, przeciwwilgociowych oraz wszelkich innych elementów i detali budynku nie będących konstrukcją nośną zostały uznaniowo przyporządkowane do części architektonicznej opracowywanej przez kolegów architektów. Inżynierowie budownictwa pomimo tego, że posiadają odpowiednią wiedzę, doświadczenie oraz praktykę, aby móc projektować obiekty budowlane w zakresie ogólnobudowlanym (technologicznym) nie mogą takich czynności niestety wykonywać, a wymieniony zakres czynności uznaniowo przyporządkowano do części architektonicznej projektu.

Jest to bardzo niekorzystna sytuacja zarówno dla grupy zawodowej inżynierów budownictwa oraz dla inwestorów, ponieważ jakość dokumentacji może nie być na odpowiednio wysokim poziomie technicznym oraz zawierać wiele błędów. Dodatkowo, architekci posiadają możliwość projektowania konstrukcji w ramach uprawnień ograniczonych w bardzo szerokim zakresie, co jeszcze bardziej pogłębia dysproporcje w zakresie uprawnień obydwu grup.

Standardy kształcenia

Porównując standardy kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów kształcenia przedstawionych przez Rozporządzenie Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki z dnia 12 lipca 2007 r. (wraz z późniejszą zmianą z 19 października 2009 r.), widać dysproporcję zakresu materiału nauczanego podczas studiów na obu kierunkach w tych spornych dziedzinach. Nie wymaga ona nawet komentarza.

Przyszły magister inżynier budownictwa, który ukończy studia magisterskie na kierunku budownictwo, w czasie trwania studiów uczestniczy w zajęciach (poza projektowaniem konstrukcji nośnych) z następujących przedmiotów: architektura i urbanistyka, projektowanie budowlane (budownictwo ogólne)

oraz przedmioty związane z projektowaniem technicznym (fizyka budowli, materiały budowlane, rewitalizacja budynków, remonty i modernizacje budowli). W suplemencie B do dyplomu ukończenia uczelni, w części dotyczącej sylwetki absolwenta znajduje się następujący zapis: Absolwent kierunku budownictwo w oparciu o nabytą wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne, uzyskał podstawę do pracy twórczej w zakresie projektowania obiektów budowlanych i konstrukcji inżynierskich (...).

Powyższy zapis wyraźnie wskazuje, że oprócz konstrukcji inżynierskich adept budownictwa posiada odpowiednią wiedzę w zakresie pracy twórczej i projektowania obiektów budowlanych, a więc projektowania w zakresie architektonicznym, ogólnobudowlanym (czy technologicznym) oraz konstrukcyjnym. Obowiązujące przepisy jednak ograniczają mu tę możliwość. Jest to sytuacja nielogiczna i upokarzająca, wymagająca podjęcia zdecydowanych działań.

Podczas egzaminu na uprawnienia budowlane od przyszłego projektanta inżyniera budownictwa wymagana jest znajomość zarówno prawa budowlanego jak i warunków technicznych, które to podczas projektowania konstrukcyjnego są w zasadzie wykorzystywane jedynie w zakresie odporności ogniowej budynków przy obliczaniu konstrukcji nośnej. Pozostałe kwestie zostały uznaniowo przejęte przez kolegów architektów, co jest sytuacją wysoce nieprawidłową i niesłuszną.

Stworzono sztuczny podział na architekturę i konstrukcję, a te aspekty budownictwa są ze sobą nierozzerwalnie związane i zająbiają się wzajemnie. Analogicznie zająbiać i pokrywać powinny się kompetencje, a co za tym idzie uprawnienia do projektowania architektów i inżynierów, z tym że każda z tych grup będzie się specjalizować w swojej branży wiodącej, ale jednocześnie powinna mieć możliwość projektowania całościowego budowlanego obiektów budowlanych. Nie można rozpatrywać architektury bez konstrukcji budynku i odwrotnie - obie te materie są ze sobą bezsprzecznie związane i razem muszą być objęte projektowaniem.

Sytuacja w Europie

W wielu krajach europejskich inżynierowie budownictwa są traktowani na równi z architektami, jeśli chodzi o możliwość sporządzania projektów budowlanych w zakresie architektonicznym, natomiast uprawnienia do projektowania posiadają również technicy budownictwa, a nawet mistrzowie murarscy - w ograniczeniu do niewielkich obiektów do 250m² (tak jest np. w Niemczech). Jako przykład można przedstawić również przepisy obowiązujące w Czechach, które certyfikowanego inżyniera uprawniają do samodzielnego projektowania wszelkich budynków (w tym do sporządzania projektów zagospodarowania terenu) z wyjątkiem budynków o wysokiej wartości architektonicznej oraz brania udziału w projektowaniu budynków o wysokiej wartości architektonicznej projektowanych przez certyfikowanego architekta.

W innych krajach Unii Europejskiej również inżynierowie budownictwa mają swobodny dostęp do projektowania architektonicznego np. w Finlandii i Wielkiej Brytanii. W Wielkiej Brytanii istnieje ochrona tytułu architekta poprzez mechanizm Architects' Registration Board, ale to jest tylko ochrona tytułu architekta - projektować może każdy.

Podobne wytyczne znajdują się w Dyrektywie 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005r., gdzie stwierdzono że: Krajowe regulacje w dziedzinie architektury oraz podejmowania i wykonywania działalności zawodowej przez architektów mają bardzo zróżnicowany zakres. W większości Państw Członkowskich działalność w dziedzinie architektury prowadzona jest de iure bądź de facto przez osoby posiadające wyłącznie tytuł architekta lub dodatkowo także inny tytuł, przy czym osoby te nie mają wyłączności na prowadzenie takiej działalności, chyba, że wynika to z przepisów ustawowych. Działalność ta, bądź tylko niektóre jej rodzaje, może być wykonywana także przez przedstawicieli innych zawodów, w szczególności przez inżynierów, którzy uzyskali specjalistyczne wykształcenie w dziedzinie budownictwa lub sztuki budowania.

Dlaczego więc w naszym kraju obowiązujące przepisy są sprzeczne z Dyrektywą i wyraźnie dyskredytują krajowych inżynierów budownictwa jako samodzielnych projektantów ?

Tytuły zawodowe, uprawnienia i umiejętności

W Ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów, w Art. 2. stwierdzono że: Wykonywanie zawodu inżyniera budownictwa polega na projektowaniu obiektów budowlanych (...).

Mowa jest więc o projektowaniu obiektów budowlanych, a nie o projektowaniu jedynie konstrukcji nośnej

obiektów budowlanych. Można ponadto przytoczyć treść Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 19 lipca 2004r. z późniejszymi zmianami w sprawie wykazu dyplomów, certyfikatów i innych dokumentów oraz tytułów naukowych potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowych w dziedzinie architektury, które są uznawane w Rzeczypospolitej Polskiej (§1).

Oprócz tytułu architekta jest także tytuł inżyniera budownictwa. Tak więc zagraniczni inżynierowie budownictwa, jeżeli uzyskają w swoim rodzinnym kraju uprawnienia do projektowania w zakresie architektonicznym, mogą taką działalność prowadzić również w Polsce. Natomiast nasz rodzimy inżynier nie posiada takiej możliwości, ponieważ jego kompetencje do samodzielnego projektowania są ograniczone do budynków na terenach wiejskich o kubaturze 1000m³. Dlaczego również możliwość projektowania zależy od rodzaju terenu zabudowy, a nie od rodzaju i na przykład wielkości projektowanego budynku. Inżynier budownictwa może zaprojektować budynek jednorodzinny na terenie zabudowy zagrodowej wiejskiej, a identycznego budynku w mieście już nie.

Uważamy, że tak brzmiące przepisy stanowią jawne ograniczenie swobody wykonywania zawodu inżyniera budownictwa, a co za tym idzie są naruszeniem zawartych w art. 32 ust.1 i 2 i 65 ust. 1 ustawy zasadniczej zasad: równości wobec prawa, unikania dyskryminacji oraz prawa "swobody wykonywania zawodu".

Postulaty do Sejmu

Podsumowując, zwracamy się z prośbą do Sejmu RP o podjęcie działań mających na celu zmianę oraz doprowadzenie obowiązujących przepisów do logicznego i prawidłowego stanu poprzez:

- Uchylenie obowiązującej treści rozporządzenia w sprawie samodzielnych funkcji technicznych z powodu zawartych w nim zapisów wprowadzających nierówność i ograniczenia swobody wykonania zawodu i uregulowanie (w myśl wykładni art. 65 ust.1 Konstytucji) spraw ograniczeń funkcji technicznych i wyjątków od swobody wykonywania zawodów: architekta, inżyniera i urbanisty w drodze odrębnych ustaw dedykowanych.
- Stworzenie od podstaw rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego, odwzorowanie obowiązujących już wiele lat schematów sposobu wykonywania tej dokumentacji oraz zaznaczenie w wyraźniejszym podziału na część architektoniczną i budowlano-konstrukcyjną "projektu budowlanego".
- Umożliwienie projektowania architektonicznemu każdemu absolwentowi stosownej uczelni kierunkowej lub pokrewnej i nadania praw do weryfikacji poprawności projektów inżynierom budownictwa, posiadających uprawnienia w specjalności konstrukcyjno - budowlanej bez ograniczeń, również w zakresie projektów zagospodarowania terenu dla budynków przemysłowych, magazynowych i gospodarczych bez ograniczeń kubaturowych.
- Wprowadzenie zapisu umożliwiającego zdobycie uprawnień do projektowania w specjalności architektonicznej bez ograniczeń przez inżynierów budownictwa, po odbyciu odpowiednio wydłużonej praktyki (zgodnie z Dyrektywą 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005r., Art.47 pkt 2).
- Wprowadzenie uprawnień do nadzorowania robót budowlanych dla architektów i studentów kierunków pokrewnych - po odbyciu przez nich praktyki - stosownej i proporcjonalnej do deficytów nabywanej w trakcie studiów wiedzy.

Mając na uwadze ostatnio przeforsowaną uchwałę odnośnie ograniczonych uprawnień wykonawczych dla techników budownictwa, proszę o jednoczesne podjęcie działań mających na celu urealnienie wadliwie skonstruowanego podziału uprawnień budowlanych oraz sprecyzowanie na nowo zakresu specjalności projektowych i wykonawczych adekwatnie do posiadanej wiedzy, przygotowania zawodowego oraz doświadczenia obecnych i przyszłych członków naszej Izby zgodnie z tendencjami panującymi na całym świecie oraz zgodnie z wytycznymi Parlamentu Europejskiego.

Wnosi się również o deregulację ograniczenia prawa do zwiększania uprawnień projektowych i wykonawczych w wyniku nabywanej z życiem praktyki i zaprzestanie karania osób które przekroczyły swoim działaniem nadane im uprawnienia.

Wnosimy również o zwiększenie odpowiedzialności wykonywania zawodu poprzez ustanowienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za wykonywane usługi - wobec wszystkich osób nadzorujących pracę budowlane, projektujących, dokonujących istotnych dla niezawodności lub ekonomii obiektów budowlanych obliczeń i analiz. W tym - nakazu ubezpieczenia się

od wad dzieła lub usługi na okres do 5 lat od jego wydania.

Prosząc o deregulację w przedmiocie wykonywania zawodu zaufania publicznego zwracamy uwagę, iż wprowadzenie nowoczesnych norm projektowania tzw. eurocodu obliguje ustawodawcę do podniesienia wymogów dotyczących metod kontroli nad sposobem weryfikacji dokumentacji projektowej oraz metodami nadzoru i odbioru robót budowlanych.

Reasumując powyższe stwierdzenia, liczne opinie, osób związanych z architekturą i inżynierią lądową oraz poddając pod uwagę zebrane doświadczenia i praktykę - możemy z całą stanowczością stwierdzić, iż spotyka się osoby z tytułem architekta - świetnie rozumiejące fizyczne i mechaniczne aspekty obiektów budowlanych - co pozwala im na projektowanie elementów wymagających wiedzy konstruktorskiej i typowo inżynierskiej. Analogicznie, spotyka się także inżynierów budownictwa potrafiących wykonywać świetne projekty architektoniczne obiektów, o których można powiedzieć, że mają bardzo dobry styl, są funkcjonalne i doskonale komponują się w otoczenie, przy jednoczesnym wysokim standardzie oraz zgodnie z obowiązującymi warunkami technicznymi. Obecny podział ról uniemożliwia osobom tym zaistnienie w środowisku jako autorzy architektury dzieł monumentalnych, ergonomicznych, lub nowatorskich.

Uważamy, że obecny stan - powodujący sztuczny podział nie sprzyja rozwojowi naszego zawodu, a wręcz przeciwnie - sprzyja jego degradacji - pośrednio degradując też zawód architekta zepchniętego do ról w których większe doświadczenie i umiejętności oceny poprawności rozwiązań projektowych posiadają inżynierowie i technicy budownictwa.

Z poważaniem,
Polscy Inżynierowie Budownictwa i studenci budownictwa